

SUR

ŘÁD KURSU TEORETICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V PSYCHOTERAPII (ŠKOLIČKA SUR)

5. CYKLUS – 2016-2019

Preambule

Kurs teoretického vzdělávání v psychoterapii je nedílnou součástí komplexního vzdělávacího programu institutu SUR. Probíhá od r. 2001 v cyklech; v r. 2017 předpokládáme ukončení 4. cyklu (2013-2017).

Koncepce 5. cyklu (2016-2019) vychází ze zkušeností z předchozích cyklů, připomínek posluchačů, absolventů a lektorů a usiluje o soulad se standardy teoretického vzdělávání Evropské asociace pro psychoterapii (EAP). Vytváří tím podmínky, aby absolventi komplexního vzdělávacího programu institutu SUR mohli získat Evropský psychoterapeutický certifikát.

Na koncepci a organizaci se podílí správní rada SUR, odborná rada SUR a Sborovna Školičky.

Čl. 1 - Určení

(1) Školička SUR je teoretická složka schváleného komplexního programu vzdělávání v psychoterapii. Je určena pro účastníky a absolventy sebezkušenostního výcviku ve výcvikových komunitách odborně garantovaných sdružením SUR. Účastníci výcviku, který dosud probíhá, mohou vstoupit nejdříve po absolvování druhého roku výcviku.¹

(2) Absolventi výcviku typu SUR v jiném výcvikovém programu či institutu mohou být přijati na zvláštní žádost.

Čl. 2 - Obsah teoretického vzdělávání

Podle standardů teoretického vzdělávání EAP má teoretické vzdělání v psychoterapii dvě části:

- a) obecné vzdělání v tématech, která zakládají porozumění psychoterapeutickým teoriím a metodám, tzv. znalostní předpoklady;
- b) speciální vzdělání, adekvátní příslušnému psychoterapeutickému směru či škole.

¹ Protože vlastní program Školičky začne na podzim 2016, jsou přijímáni i účastníci komunity SUR-KUŠ, která zahájila v r. 2014.

Čl. 3 - Znalostní předpoklady

(1) Znalostní předpoklady se obvykle získávají v pregraduálu vysokoškolského vzdělávání nebo v jiném obdobném uznávaném vzdělávacím programu.²

(2) Standardy EAP zahrnují do znalostních předpokladů následující okruhy:

- lidský vývoj a osobnost člověka
- sociální interakce a skupinová dynamika
- duševní nemoci a způsob jejich léčby
- metody diagnostiky a evaluace
- psychoterapeutické minimum – základní poznatky o psychoterapii a jejích hlavních proudech

(3) Odpovědná grémia institutu SUR (viz Preambule) definovala (s přihlédnutím k národním podmínkám) znalostní předpoklady takto:

- vývojová psychologie
- teorie osobnosti
- sociální psychologie malých skupin a skupinová dynamika
- psychodiagnostika
- psychofarmakologie
- psychopatologie obecná a speciální
- nejdůležitější psychoterapeutické směry a školy

(4) Uchazeči o přijetí do 5. cyklu Školičky byli vyzváni, aby v přihlášce uvedli, jaká témata z okruhu znalostních předpokladů absolvovali a kde. Přijímací řízení a uznávání znalostních předpokladů je v kompetenci Sborovny Školičky. Podle údajů v přihlášce je uchazečům doporučeno, aby si určitá témata doplnili.

(5) Doplnění témat z okruhu znalostních předpokladů je možné následujícím způsobem:

- a) samostudiem, v tomto případě se znalosti ověřují zkouškou,
- b) absolvováním konsultačního semináře, který bude Školička na vybraná témata pořádat, v tomto případě se zkouška nekoná,
- c) absolvováním tématu v jiných vzdělávacích programech (volné přednášky na univerzitách, programy celoživotního vzdělávání apod.); v tomto případě se zkouška nekoná, je-li absolvování hodnověrně doložené.

(6) Ke každému tématu z okruhu znalostních předpokladů je určený garant z členů správní nebo odborné rady institutu SUR; garant doporučí posluchačům odbornou literaturu, provádí je znalostními předpoklady a zajišťuje konsultační semináře, zkoušky nebo uznání podle odst. 5c.

² Viz: The European Certificate for Psychotherapy. EAP Official document. Version 5.0., July 2012.

(7) Rozsah a formu zkoušky a konsultačního semináře určuje garant s přihlédnutím k předchozímu vzdělání nepsychologických a nelékařských odborností výstupním deskriptorům v čl.4.

(8) Konsultační semináře v rozsahu 4 výukových hodin na jedno téma budou vyhlašovány na www.sur.cz v průběhu 2016 a 2017; seminář se uskuteční, přihlásí-li se aspoň 6 posluchačů.

(9) Očekává se, že agenda znalostních předpokladů bude uzavřena v prvním pololetí r. 2018.

(10) Posluchači, kteří nesplní znalostní předpoklady do konce 5.cyklu Školičky, nebudou uznáni a certifikováni jako plnohodnotní absolventi teoretického vzdělávání SUR; získají však potvrzení o účasti a o absolvovaných tématech.

(11) Poplatek za účast na konsultačním semináři v rozsahu 4 výukových hodin (viz odst.5, písm. a a odst.7) činí 850 Kč; poplatek za zkoušku (viz odst.5, písm. b) činí 850 Kč. Studentům VŠ v denním studiu po předložení potvrzení o studiu a posluchačům s omezenými vlastními příjmy (např. rodič na rodičovské dovolené) může být přiznána sleva.

Čl. 4 - Výstupní deskriptory znalostních předpokladů

(1) Znalosti

Posluchač -

- zná nejdůležitější poznatky vývojové psychologie a psychologie osobnosti,
- orientuje se ve vývoji psychoterapie od přelomu 19./20.století po současnost,
- orientuje se v symptomtech, syndromech a kategoriích nejdůležitějších duševních poruch a způsobech jejich léčení,
- zná nejdůležitější postupy psychologické diagnostiky,
- rozumí základním pojmům skupinové dynamiky a východiskům skupinové psychoterapie v oblasti sociální psychologie malých skupin,
- zná základy metodologie výzkumu ve společenských vědách.

(2) Dovednosti

Posluchač je schopen využít znalosti z okruhu znalostních předpokladů –

- pro plánování, provádění a hodnocení elementárních psychosociálních intervencí mimo oblast psychoterapie,
- jako základ pro pochopení psychoterapeutického působení,
- pro osvojení si specifických psychoterapeutických modelů, teorií a metodologií.

(3) Kompetence

Ve spojení se sebezkušenostním výcvikem získává posluchač kompetenci –

- k provádění elementárních psychosociálních intervencí mimo oblast psychoterapie za předpokladu odborného vedení,³
- k absolvování specifické části Školičky a tím k absolvování celého komplexu psychoterapeutického vzdělání SUR.

Čl. 5 - Speciální vzdělávání - jádrové kompetence

(1) Pro vlastní program výcviku a vzdělávání v psychoterapii EAP definuje tzv. „jádrové kompetence“ a předpokládá, že budou v teoretické části reflektovány přiměřeně z hlediska určité školy či směru, na který se výcvik zaměřuje. Obecná témata z pregraduálu by se tam už neměla opakovat, pokud není nutné je znovu vyložit na pozadí teorie určitého směru či školy.⁴

(2) Specifická teorie by měla zahrnout následující prvky:⁵

- příslušnou teorii lidského vývoje a osobnosti
- porozumění ostatním psychoterapeutickým přístupům
- příslušnou teorii psychoterapeutického procesu a změny
- příslušné teorie psychopatologie
- příslušné teorie a metodologie hodnocení a intervencí

(3) Nejdůležitější okruhy „jádrových kompetencí podle EAP:⁶

- Psychoterapeutický vztah
- Zhodnocení a konceptualizace případu
- Kontraktování a plánování
- Specifické techniky a intervence
- Uzavírání a zhodnocení procesu
- Využívání supervize a intervize
- Etické otázky
- Výzkum
- Práce s krizí a traumatem
- Požadavky správné praxe

³ Tuto kompetenci sdružení/institut SUR předpokládá, nemá však zmocnění o ní vydávat osvědčení.

⁴ Viz: <http://www.psychotherapy-competency.eu/index.php>

⁵ Viz: The European Certificate for Psychotherapy. ECP Official document. Version 5.0., July 2012.

⁶ Viz: The Components of the Core Competencies of a European Psychotherapist. Version 3: Revised, March 2013.

Čl. 6 - Definování „jádrových kompetencí“ pro SUR

„Jádrové kompetence“ si musí každý výcvikový institut přizpůsobit podle toho, v jakém psychoterapeutickém směru či škole vzdělává a cvičí. Pro SUR byla přijata následující východiska:

- 1) Přes historický deficit teoretické baze SUR se SUR hlásí k „k hlubinné a dynamické“, resp. k psychodynamické orientaci a je za takový obecně pokládán.
- 2) Praktický výcvik probíhá v integraci komunitního a skupinového fenoménu, což má opět určité implikace pro specifickou teorii.
- 3) Nemůžeme ani opomíjet téma možností a mezí jiných integrativních přístupů, které se v praxi výcviku objevují.

Čl. 7 – Specifická témata pro Školičku SUR

Specifická témata byla definována takto:

- Teorie lidského vývoje a osobnosti relevantní pro psychodynamický přístup
- Psychopatologie z psychodynamického pohledu (koncept neurotický, hraniční, psychotický, psychosomatický, závislostní)
- Účinné faktory v hlubinných, dynamických a psychodynamických psychoterapiích (porovnání s jinými směry)
- Terapeutický vztah
- Základy psychodynamického přístupu, odkrývající a strukturující přístup, naslouchání, specifické techniky a intervence
- Psychoterapeutický proces, změna v psychoterapii
- Komponenty procesu: hodnocení, konceptualizace případu, kontraktování a plánování, ukončování
- Etika v psychoterapii
- SUR – historie, vývoj, základní principy
- Skupinová psychoterapie, metoda a proces (zřetel na interpersonální, psychodynamický a analytický přístup)
- Vývoj skupiny a vývoj jednotlivce ve skupině
- Terapeutická komunita jako model, metoda a systém
- Práce s krizí a traumatem v procesu a kontextu psychodynamické psychoterapie
- Psychosomatické koncepty významné pro hlubinnou a (psycho) dynamickou orientaci
- Integrace v psychoterapii
- Požadavky správné praxe, využívání supervize a intervize

Čl. 8 – Rozsah a obsah Školičky

(1) Rozsah teoretického vzdělávání je 230 hodin a zahrnuje probrání souboru témat definovaného v čl. 5. Garantem tématu je vždy člen správní nebo odborné rady nebo Sborovny.

(2). Program Školičky v rozsahu 230 hodin je koncipován jako 108 hodin přímé výuky, 82 hodin vlastního studia a 40 hodin pro zpracování písemných prací.

(3) Rozsah 108 hodin přímé výuky je rozložen do 9 víkendových seminářů. Víkendové semináře proběhnou vždy 3x ročně - celková délka je 9 trimestrů = 3 roky.

(4) Časový průběh víkendového semináře: sobota 9,00 - 17,30 hod., neděle 9,00 - 13,30 hod. Celkový počet výukových hodin za víkend je 12 hod.

(5) Víkendové semináře probíhají převážně diskusní a workshopovou formou s předpokladem znalosti předem doporučené literatury. Na víkendových seminářích se zaznamenává prezence.

(6) Povinné písemné práce zahrnují:

- psychoterapeutickou kasuistiku v rozsahu minimálně 7 stran přibližně v polovině cyklu,
- závěrečnou práci v rozsahu minimálně 15 stran.

Další písemné práce (eseje, elaboráty) mohou požadovat jednotliví lektori ke svým tématům.

Čl. 9 - Platby

1. Kursové je stanoveno na 5100 Kč ročně (1700 Kč za víkendový seminář). Studentům VŠ v denním studiu po předložení potvrzení o studiu a posluchačům s omezenými vlastními příjmy (např. rodič na rodičovské dovolené) může být přiznána sleva.

2. Kursové se platí předem bankovním převodem na účet sdružení SUR. Kursové se nevrací. Platby v hotovosti nejsou přijímány.

Čl. 10 - Zápočty

(1) Zápočty se zapisují do indexu, který posluchači Školičky dostanou na prvním víkendovém semináři.

(2). Zápočet tématu: téma je započteno, pokud jej posluchač absolvoval ve Školičce nebo předloží doklady pro jeho uznání.

(3) V případě, že posluchač není přítomen na víkendovém semináři nebo jeho části, může zápočet získat kompenzací podle zadání lektora, např. zpracováním písemné práce k tématu, zápočtovým pohovorem, testem, účastí na jiných přednáškách k tématu apod. Celkem lze takto kompenzovat v průběhu Školičky nejvýše 5 témat.

(4). Pro zápočet lze uznat absolvování tématu např. v postgraduálním studiu, na Pražské psychologické fakultě či ve vzdělávacím programu jiných akreditovaných psychologických institutů, nebo v případě, kdy posluchač o tématu napsal vysokoškolskou práci, odbornou publikaci apod. Pouze zápočet nebo zkouška z VŠ nedostačuje. O uznání rozhoduje lektor tématu na základě předložených dokladů, ve sporných případech nebo jde-li o uznání více témat, rozhoduje vedoucí Školičky.

Čl. 11 – Osvědčení o absolvování

(1) Osvědčení o absolvování se vydává na základě zápočtu všech témat, odevzdání a přijetí požadovaných písemných prací a složení závěrečné zkoušky.

(2) Závěrečná zkouška probíhá podle zkušebního řádu, který je zveřejněn na internetových stránkách sdružení SUR. Její součástí je obhajoba závěrečné práce a odpovědi na losované otázky.

(3) Posluchač může získat osvědčení v těchto stupních: „absolvoval“, „absolvoval úspěšně.“

(4) Posluchač, který nesplnil podmínky pro absolvování, může obdržet potvrzení o účasti a o tématech, která absolvoval.

Čl. 12 – Výstupní deskriptory

(1) Znalosti

Posluchač –

- rozumí vývojové a osobnostní dynamice se zvláštním důrazem na poznatky relevantní pro hlubinné a (psycho)dynamické směry v psychoterapii,
- orientuje se v psychodynamickém prozumění hlavním okruhům poruch duševního zdraví,
- zná základní psychologické směry a školy v hlubinném a (psycho)dynamickém okruhu, jejich teoretická východiska, účinné faktory, nejdůležitější metody a klinické aplikace,
- rozumí významu, modalitám a dynamice terapeutického vztahu,
- zná principy psychologického přístupu, metody a procesu s důrazem psychologické směry a školy v hlubinném a (psycho)dynamickém okruhu,
- rozumí zásadám, hlavním postupům a účinným faktorům skupinové psychoterapie a terapeutické komunity,
- zná etický kodex psychologů a rozumí jeho praktickému uplatnění, vykazuje znalost zásad dobré praxe v psychoterapii,
- orientuje se v historii a zásadách výcvikového systému SUR a v jeho hlavních přístupech.

(2) Dovednosti

Posluchač je schopen využít znalosti pro plánování, provádění a hodnocení psychoterapeutických intervencí.

- jako základ pro pochopení psychoterapeutického působení,
- pro osvojení si specifických psychoterapeutických modelů, teorií a metodologií.

(3) Kompetence

Ve spojení s absolvovaným sebezkušenostním výcvikem získává posluchač kompetenci k provádění psychoterapie psychodynamického směru za předpokladu odborného vedení a supervize.